

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงผลการวิจัยที่ผ่านมาทั้งหมด แล้วจึงสรุปผลที่ได้จากการวิจัยและอภิปราย ตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงโดยลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ต้องการที่จะศึกษาถึงความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นหรือตามอุดมคติของบุคคลสองกลุ่มที่มีลักษณะงานสัมพันธ์ต่อกัน และเกี่ยวข้องอยู่กับการนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คือ กลุ่มศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด กับ กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนที่สงวนไว้เพื่อปรับปรุงทางวิชาการ ของกรมสามัญศึกษาเฉพาะในส่วนภูมิภาค เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการโดยตรง จึงได้นำเอาตำแหน่งและวุฒิทางการศึกษาของกลุ่มประชากรมาเป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติเพื่อแบ่งกลุ่มในการเปรียบเทียบด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ต้องการเปรียบเทียบความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นของกลุ่มศึกษานิเทศก์และกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา
2. ต้องการเปรียบเทียบความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปและกลุ่มผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
3. ต้องการเปรียบเทียบความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นของกลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิ

ปริญญาตรีขึ้นไป และกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สมมุติฐาน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ว่า ไม่มีความแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติเกี่ยวกับความคิดเห็น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันระหว่าง

1. กลุ่มศึกษานิเทศก์กับกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชา
2. กลุ่มผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับกลุ่มผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
3. กลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป กลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างมาจากทุกภาคการศึกษาทั่วประเทศไทย ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด 231 คน ครูหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนที่ส่งวนไว้เพื่อปรับปรุงทางวิชาการของกรมสามัญศึกษา 192 คน รวมประชากร 423 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบสำรวจความคิดเห็น (opinionnaire) ซึ่งสร้างขึ้นในทำนองเดียวกับแบบสอบถาม โดยรวบรวมจากภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ งานวิชาการซึ่งอยู่ในขอบข่ายที่ศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัดควรจะทำเสร็จแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน วิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุงเพื่อความเที่ยงตรงของคำถาม หลังจากนั้นจึงนำไปทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาพลังจำแนกเฉพาะข้อจนสามารถคัดเลือกคำถามเพื่อใช้เป็นแบบสำรวจฉบับจริง ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 50 ข้อ แบ่งออกตามลักษณะงานเป็น 4 ประเภท ในตอนแรกของแบบสำรวจได้ถามถึงสถานภาพของประชากรเพื่อประโยชน์ในการแบ่งกลุ่มข้อมูลด้วย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ส่งแบบสำรวจไปยังกลุ่มประชากรโดยทางไปรษณีย์จำนวน 423 ฉบับ หลังจากนั้น 25 วันจึงรวบรวมแบบสำรวจคืนมาได้ 393 ฉบับ (92.91%) เป็นคำตอบที่ได้จากศึกษานิเทศก์ 208 ฉบับ (90.04%) จากครูหัวหน้าหมวดวิชา 185 ฉบับ (96.35%) ได้ใช้ในการวิจัยนี้ทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งประชากรทั้งหมดออกเป็นกลุ่มๆ โดยอาศัยคุณสมบัติ 2 ประการคือ ตำแหน่งซึ่งได้แก่ศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชา กับวุฒิทางการศึกษาซึ่งได้แก่ผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปและผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็น 2 ตอน คือ

1. การวิเคราะห์คะแนนรวมใช้ $t - test$
2. การวิเคราะห์คะแนนรายข้อใช้ Analysis of Variance

สรุปผลของการวิจัยและอภิปราย

1. สถานภาพของประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นศึกษานิเทศก์จำนวน 208 คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 109 คน (52.40%) ศึกษานิเทศก์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 99 คน (47.60%) ครูหัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 185 คน ประกอบด้วยครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 37 คน (20.00%) ครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 148 คน (80.00%) รวมเป็นประชากรที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป 146 คน ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี 247 คน เป็นประชากรทั้งสิ้น 393 คน

2. การวิเคราะห์คะแนนรวม จากความกระจายของคะแนนรวมของกลุ่มต่างๆ ปรากฏว่ากลุ่มศึกษานิเทศก์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 140.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.14 กลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 136.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.87 แสดงว่าศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักวิชามากกว่าครูหัวหน้าหมวดวิชา อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏว่ากลุ่มศึกษานิเทศก์มีความเห็นที่แตกแยกกันมากกว่า อาจเป็นไปได้ว่าเพราะศึกษานิเทศก์มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอบรมในหลักวิชานิเทศการศึกษามาไม่เท่าเทียมกัน ส่วนกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาคะแนนเกาะกลุ่มกันมากกว่าอาจเป็นเพราะว่าต่างก็ไม่มีโอกาสได้ศึกษาอบรมในค่านิเทศการศึกษาโดยเฉพาะ จึงยึดถือเอาตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติกันมาเป็นเครื่องตัดสิน ลักษณะนี้จะเห็นได้ชัดเจนขึ้นเมื่อพิจารณาจากการแบ่งกลุ่มตามวุฒิทางการศึกษา คือผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 143.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.83 ส่วนกลุ่มผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 135.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.49 จึงอาจสรุปได้ว่า วุฒิทางการศึกษาที่ต่างระดับกันเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างในค่านความคิดเห็น นั่นคือผู้มีวุฒิทางการศึกษาสูงมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักวิชามากกว่าผู้มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่า ซึ่งมักจะยึดถือตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมาเหมือนกัน

จากผลแห่งการเปรียบเทียบคะแนนรวมของกลุ่มต่างๆ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันคราวละ 2 กลุ่ม ปรากฏว่าทุกกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติที่ 1 เปอร์เซนต์ ยกเว้นระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีกับกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญา แตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติที่ 2 เปอร์เซนต์ จึงสรุปได้ว่าความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์กับครูหัวหน้าหมวดวิชา และตามความคิดเห็นของผู้มีวุฒิปริญญาตรีกับค่างานปริญญา ยังมีข้อขัดแย้งกันอยู่มาก ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงานร่วมกัน หนทางที่จะแก้ปัญหานี้ได้ก็โดยวิธีให้การศึกษอบรม ผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมมาเท่าเทียมกันและเหมือนกัน จะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันน้อยลง ดังจะเห็นได้จาก การเปรียบเทียบระหว่างศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีกับครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญา ซึ่งมีความแตกต่างกันในค่านความคิดเห็นน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามแม้ความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีกับครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญา จะมีความแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติที่ 2 เปอร์เซนต์ แต่ก็แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างกันอย่างแน่นอน และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย

ปรากฏว่าครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญา มีความเห็นที่สอดคล้องกับหลักวิชาในการนิเทศ การศึกษามากกว่าศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญา ลักษณะนี้แสดงถึงจุดบกพร่องของการนิเทศ การศึกษาไทย เป็นความจำเป็นที่ศึกษานิเทศก์ควรจะได้ปรับปรุงตนเองให้มีคุณภาพสูง ขึ้น เพื่อเป็นที่เชื่อถือของครูผู้รับการนิเทศ

3. การวิเคราะห์คะแนนรายข้อ ในจำนวนข้อถามทั้งหมด 50 ข้อ มีข้อที่เป็น ไปตามสมมุติฐานข้อ 1 - 3 คือไม่มีความแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่าง ความคิดเห็นของบุคคลทุกกลุ่ม จำนวน 14 ข้อ นอกจากนั้นมีความแตกต่างกันโดยนัย สำคัญทางสถิติที่ 1 เปอร์เซ็นต์ หรือ 5 เปอร์เซ็นต์ คือระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์ กับกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 21 ข้อ ระหว่างผู้มีวุฒิปริญญากับต่ำกว่าปริญญา จำนวน 28 ข้อ ระหว่างศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญา ศึกษานิเทศก์วุฒิต่ำกว่าปริญญา ครู หัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญา และครูหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิต่ำกว่าปริญญา จำนวน 34 ข้อ และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยประ กอบการวิเคราะห์คะแนนรายข้อ ปรากฏว่ามีข้อถามที่ ประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ขัดกับหลักวิชาหรือมติของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 14 ข้อ

4. การวิเคราะห์คะแนนรายข้อของงานประเภทที่ 1 คืองานเกี่ยวกับการ ส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาบุคคล จำนวน 22 ข้อ สรุปได้ดังนี้

4.1. ความคิดเห็นที่แตกต่างกันมีสาเหตุมาจากระดับของวุฒิทางการ ศึกษามากที่สุด กล่าวคือผู้มีวุฒิทางการศึกษาสูงมักจะมี ความเห็นที่สอดคล้องกับหลักวิชา ในการนิเทศการศึกษามากที่สุด ส่วนผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญา มีความเห็นที่ขัดแย้งกับหลัก วิชาเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากความแตกต่างในด้านความคิดเห็นระหว่างผู้มีวุฒิ ปริญญาและวุฒิต่ำกว่าปริญญา มีความแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติที่ 1 เปอร์เซ็นต์ 9 ข้อ และที่ 5 เปอร์เซ็นต์ 2 ข้อ ส่วนความแตกต่างระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูหัวหน้า หมวดวิชา ที่แตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติที่ 1 เปอร์เซ็นต์เพียง 4 ข้อ ที่ 5 เปอร์เซ็นต์ 4 ข้อเท่านั้น

4.2. ความคาดหวังที่แตกต่างกันระหว่างศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้า

หมวดวิชา ส่วนใหญ่แตกต่างกันในประเด็นที่ว่าศึกษานิเทศก์เห็นว่าตนอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าครู เป็นผู้นำครู พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่ครูในฐานะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งโดยลักษณะนี้อาจสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์มองตนเองเสมือนเป็นผู้บังคับบัญชาหรือมีจะนั้นก็ เป็นครูของครู ส่วนครูหัวหน้าหมวดวิชามีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์อยู่ในฐานะของผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษา มิได้มีฐานะเหนือครูหรือเป็นผู้บังคับบัญชาแต่ประการใด ลักษณะนี้ จะเห็นได้จากข้อถามบางข้อ เช่น ความคาดหวังเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจใน เรื่องจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้ตนเองเป็น ผู้ช่วยแนะนำให้ครูเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา หรือในเรื่องเกี่ยวกับการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะครู ศึกษานิเทศก์เห็นด้วยมากที่จะให้ตนเองเป็นผู้นำในการ สร้างความสัมพันธ์อันดี ให้เกิดขึ้นในหมู่คณะครู ส่วนครูหัวหน้าหมวดวิชากลับเห็นด้วย น้อยกว่า ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่าครูหัวหน้าหมวดวิชายังไม่มีความเลื่อมใสว่าศึกษา นิเทศก์จะปฏิบัติหน้าที่นี้ได้อย่างไร และอาจไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ศึกษานิเทศก์ มาเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะครูด้วยกัน

4.3. ในข้อถามที่เกี่ยวกับการให้บริการเพื่อความสะดวกของครู ครูหัวหน้าหมวดวิชา มักจะเห็นด้วยเป็นอย่างมาก ไม่ว่าข้อถามนั้นจะชัดหรือ สอดคล้องกับหลักวิชา ในทางกลับกันศึกษานิเทศก์เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย ดังเช่น ความ คาดหวังเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อให้บริการแก่โรงเรียน ครูหัวหน้าหมวดวิชา เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้ศึกษานิเทศก์กระทำ แต่ศึกษานิเทศก์กลับเห็นด้วยน้อยกว่า ทั้งนี้โดยหลักแห่งการนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศก์ควรให้บริการด้านนี้ เพราะเป็นงาน เกี่ยวกับวิชาการโดยตรง

4.4. ข้อถามที่เกี่ยวกับฐานะของศึกษานิเทศก์ แม้ว่าจะไม่มีความ แตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติในระหว่างความคิดเห็น แต่จากค่าเฉลี่ยแสดงให้เห็นว่า ทั้งศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชายังไม่แน่ใจหรือยังไม่สามารถตัดสินใจให้เด็ดขาด ลงไปได้ว่า ศึกษานิเทศก์อยู่ในฐานะเช่นไร ดังจะเห็นได้จากข้อถามที่ว่า ศึกษานิเทศก์ ควรตรวจตราและควบคุมการปฏิบัติงานในโรงเรียนในฐานะผู้แทนของฝ่ายบริหารหรือไม่ โดยเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มตอบว่าไม่แน่ใจ หรืออย่างเช่นข้อถามที่ว่า ศึกษานิเทศก์ควรถือว่า

คนอยู่ในฐานะที่จะต้องได้รับการยอมรับนับถือและเชื่อฟังจากครูหรือไม่ ทั้งสองกลุ่มให้คำตอบโดยเฉลี่ยว่าไม่แน่ใจ เช่นเดียวกัน

4.5. ความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคล ทั้งศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชาเห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ช่วยเหลือให้ครูได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ เช่น การจัดอบรมครูในระหว่างปีภาคเรียนหรือช่วยเหลือครูในการสอบวิชาชุด

5. การวิเคราะห์คะแนนรายชื่อของงานประเภทที่ 2 คืองานเกี่ยวกับการผลิต เผยแพร่ เอกสารประกอบหลักสูตรและอุปกรณ์การศึกษา จำนวน 10 ข้อ สรุปได้ว่า

5.1. ตำแหน่งและวุฒิทางการศึกษาของประชากรเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในด้านความคิดเห็นพอๆกัน นั่นคือในจำนวนข้อถาม 10 ข้อ ความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูหัวหน้าหมวดวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ข้อ และเมื่อแบ่งตามวุฒิทางการศึกษา ผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยนัยสำคัญทางสถิติ 5 ข้อ

5.2. โดยสรุปผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกับหลักวิชาแห่งการนิเทศการศึกษามากกว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูหัวหน้าหมวดวิชา และผู้มีวุฒิปริญญามีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกับหลักวิชาแห่งการนิเทศการศึกษามากกว่าผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์นั้นได้รับการศึกษาอบรม ได้อานจากตำรา และได้ปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยหลักวิชามากกว่า จึงมีความคุ้นเคยและมีผลให้ความคิดเห็นสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับหลักวิชามากกว่า ส่วนผู้มีวุฒิปริญญานั้นก็เป็นที่ไปตามปกติที่ผู้ได้รับการศึกษาอบรมมามากย่อมมีความคิดเห็นสอดคล้องกับหลักวิชาได้มาก

5.3. มีค่าถ่วงกันว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ค่อยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้ และไม่สนใจที่จะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น จากการวิจัยนี้พบว่าค่าพหุคูณถ่วงถ่วงไม่เป็นความจริง เพราะประชากรส่วนใหญ่ทั้งศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชา เห็น

ด้วยเป็นอย่างมากที่จะให้ศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด จัดทำรายชื่อบุคคลที่มีคุณค่าทางวิชาการให้แก่ครู จัดทำและหาอุปกรณ์การสอนให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่น จัดสร้างศูนย์วิชาการสำหรับจังหวัด และให้ความช่วยเหลือในการจัดห้องสมุดของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครูและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทั้งนั้น

6. การวิเคราะห์คะแนนรายชื่อของงานประเภทที่ 3 คืองานเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา จำนวน 8 ข้อ สรุปได้ดังนี้

6.1. วุฒิต่างการศึกษาเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มบุคคลมีความเห็นที่ถูกต้องตรงกับหลักวิชาเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษา มากกว่าตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ นั่นคือความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้มีวุฒิปรึญญากับต่ำกว่าปรึญญา มีมากกว่าความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูหัวหน้าหมวดวิชา

6.2. โดยเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาของศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชา มีความถูกต้องหรือตรงกับหลักวิชาเป็นส่วนมาก แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันนี้ ทั้งศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชา มีความรู้ความเข้าใจ และมองเห็นถึงความสำคัญของการประเมินผลศึกษามากพอสมควร คงมีเพียงบางข้อเท่านั้นที่ประชากรทุกกลุ่ม มีความเห็นขัดแย้งกันมาก คือเรื่องที่จะให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ออกข้อสอบเพื่อวัดผลปลายปี สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนและทุกชั้นภายในจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วย ซึ่งขัดกับหลักวิชาแห่งการวัดผลที่ต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้สอบเอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทั้งครูหัวหน้าหมวดวิชาและศึกษานิเทศก์ยังมีค่านิยมอยู่ในคำว่า "มาตรฐานการศึกษา" มากเกินไป คือเห็นว่าการเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาของทุกๆโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะชี้บ่งว่าโรงเรียนใดสอนเด็กได้ดีเพียงใด ก็ต้องใช้ข้อสอบชุดเดียวกันเป็นเครื่องวัด แสดงให้เห็นว่าทั้งครูและศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันนี้ มองเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชา มากกว่าที่จะคำนึงถึงความเจริญงอกงามของเด็ก คือมุ่งสอนให้เด็กรู้เนื้อหาวิชาแต่ไม่คำนึงว่าเนื้อหาวิชาจะก่อให้เกิดพัฒนาการแก่เด็กได้อย่างไร

6.3. จากผลของความคิดเห็นแสดงว่าศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันนี้ มีใจกว้างพอที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นในทำนองวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิบัติงานของตนเอง โดยกลุ่มบุคคลอื่น ดังจะเห็นได้จากข้อถามที่ว่า ศึกษานิเทศก์ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เองด้วยความรู้สึกเป็นอิสระและสุจริตใจหรือไม่ ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมาก ดังนั้นหากครูจะได้วิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้วยความสุจริตใจและด้วยเหตุผลมากกว่าการใช้สามัญสำนึกแล้ว ก็เป็นที่เชื่อได้ว่าจะทำให้ศึกษานิเทศก์สามารถปรับปรุงตนเอง ให้ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของครูได้อย่างดียิ่ง

7. การวิเคราะห์คะแนนรายข้อของงานประเภทที่ 4 คืองานเกี่ยวกับการวิจัยค้นคว้าและการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 10 ข้อ สรุปได้ว่า

7.1. วุฒิทางการศึกษาก่อให้เกิดความแตกต่างกันในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับงานประเภทที่ 4 มากกว่าตำแหน่งของกลุ่มประชากร นั่นคือในจำนวนข้อถามทั้งหมด 10 ข้อ ความแตกต่างของความคิดเห็นที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างวุฒิทางการศึกษา 6 ข้อ ส่วนความแตกต่างที่เกิดจากความแตกต่างทางตำแหน่งมีเพียง 3 ข้อ

7.2. วุฒิทางการศึกษาเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรมีส่วนถูกต้องตามหลักวิชาแห่งการนิเทศการศึกษา นั่นคือผู้มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่ามีโอกาสที่จะให้ความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกับหลักวิชามากกว่าผู้มีวุฒิทางการศึกษาคำ

7.3. ความคาดหวังเกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตร ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมาก ที่จะให้ศึกษานิเทศก์ทำการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นในจังหวัดนั้น แสดงว่าความหวังที่จะให้เจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคทำการวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับความต้องการของท้องถิ่น เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ ถ้าหากจะจัดให้ครูมีส่วนรับผิดชอบต่อการปรับปรุงหลักสูตรเหล่านั้นได้รับการศึกษาอบรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรตามสมควร

7.4. ความคาดหวังเกี่ยวกับงานวิจัยทางการศึกษา ทั้งศึกษานิเทศก์ และครูหัวหน้าหมวดวิชาเห็นความสำคัญของการวิจัยมาก ดังจะเห็นได้จากข้อถามที่เกี่ยวกับการทดลอง ค้นคว้า และวิจัยทางการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้ศึกษานิเทศก์กระทำงานดังกล่าว

7.5. ความคาดหวังเกี่ยวกับการวิเคราะห์แบบเรียน ทั้งศึกษานิเทศก์ และครูหัวหน้าหมวดวิชา เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า ศึกษานิเทศก์ไม่จำเป็นจะต้องวิเคราะห์แบบเรียนที่ได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการหรือแบบเรียนของกรมวิชาการเอง แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่ ยังยึดมั่นอยู่กับความเชื่อที่ว่า สิ่งใดก็ตามหากเป็นของทางราชการหรือที่ทางราชการอนุญาตแล้ว เป็นสิ่งที่ถูกต้องไม่ควรนำมาวิพากษ์วิจารณ์อีก

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยนี้พบว่า ศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชามีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอยู่มากในเรื่องบทบาททางคานววิชาการ ของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด และในระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์เองหรือกลุ่มครูหัวหน้าหมวดวิชาด้วยกัน ก็ยังมีความคิดเห็นขัดแย้งกันตามระดับวุฒิทางการศึกษา ซึ่งโดยลักษณะนี้ย่อมมีผลสะท้อนถึงการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัดอย่างแน่นอน เพราะการไม่เข้าใจถึงบทบาทของตนเองก็ดี ความไม่ลงรอยกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าของบทบาทก็ดี ย่อมก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้ง (Conflicts) ในการปฏิบัติงานร่วมกัน หนทางที่จะแก้ปัญหานี้ได้ก็โดยปรับปรุงระบบงานนิเทศการศึกษาเสียใหม่ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

1. การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ควรพิจารณาในคานววุฒิทางการศึกษาเป็นอันดับแรก อย่างน้อยที่สุดผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ควรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพราะจากการวิจัยนี้เป็นเครื่องยืนยันว่า ความแตกต่างกันในคานวระดับของการศึกษาก่อให้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันมากที่สุด ผู้มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่สอดคล้อง

กับหลักวิชาหรือหลักการนิเทศการศึกษามากกว่าผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ควรเปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์และครุหัวหน้าหมวดวิชาได้รับการศึกษาอบรมหรือส่งเสริมให้ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ที่ประจำการอยู่แล้ว จะต้องหาทางปรับปรุงเป็นการรีบด่วน ทั้งนี้โดยมุ่งปรับปรุงกลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นอันดับแรก และกลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเป็นอันดับต่อไป เพราะจากผลแห่งการวิจัยนี้เป็นเครื่องยืนยันว่าศึกษานิเทศก์ยังมีความสับสนเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของตนเองอยู่มาก แมแต่กลุ่มศึกษานิเทศก์วุฒิปริญญาตรีขึ้นไปก็ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักวิชาหรือหลักการนิเทศการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มครุหัวหน้าหมวดวิชาวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

3. ตำแหน่งที่ต่างกันเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งอาจจะแก้ปัญหาโดยวิธีให้ศึกษานิเทศก์ไปดำรงตำแหน่งครุหัวหน้าหมวดวิชา และครุหัวหน้าหมวดวิชาไปดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์สลับกันไปตามความเหมาะสม จะช่วยให้บุคคลทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัด ที่สอดคล้องตรงกันและถูกต้องตามหลักวิชามากขึ้น

4. การเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครุควรจัดให้มีการสอนและฝึกฝนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคด้วย โดยเฉพาะในสถาบันฝึกหัดครุระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งนี้เพราะผู้ที่สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครุออกไปแล้ว ส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษามาก เนื่องจากวุฒิทางการศึกษาของครุในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากในปัจจุบันนี้ยังอยู่ในระดับต่ำ เขาเหล่านั้นจึงต้องการการการนิเทศที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูง บุคคลที่จะทำหน้าที่นี้ก็คือผู้มีวุฒิทางการศึกษาคตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป เพราะโดยสภาพของสังคมไทยคงที่เป็นอยู่ มีแนวโน้มที่จะยอมรับนับถือในวุฒิทางการศึกษาอยู่แล้ว

5. การจัดสัมมนาเพื่อทำความเข้าใจระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และขอขยายแห่งความรับผิดชอบงานทางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา

ประจำจังหวัด ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งได้ ทั้งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและสร้างความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกับหลักวิชาให้แก่ศึกษานิเทศก์และครู หัวหน้าหมวดวิชาอีกด้วย

การวิจัยนี้ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เพราะเป็นการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของ ศึกษานิเทศก์และครูหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนที่ส่งวนไว้เพื่อปรับปรุงทางวิชาการของ กรมสามัญศึกษา และเป็นการศึกษาเฉพาะความคาดหวัง ซึ่งเป็นแต่เพียงบทบาททางด้าน วิชาการของศึกษานิเทศก์ตามความคิดเห็นหรือในอุดมคติของผู้ตอบแบบสำรวจเท่านั้น การวิจัยในคราวต่อไปจึงควรจะได้กระทำในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรจะได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของครุกลุ่มอื่นคบ้าง เช่น ครูประจำวิชา ครูประจำชั้น ตลอดจนครูในโรงเรียนประถมศึกษาอื่นๆเป็นต้นว่า โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดเทศบาล และโรงเรียนราษฎร์ เพราะบุคคลเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์ ต่อบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษาประจำจังหวัดอย่างมากเช่นเดียวกัน

2. ควรจะได้ศึกษาถึงบทบาททางด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ประถมศึกษา ประจำจังหวัดที่ปฏิบัติอยู่จริงๆบ้าง เพราะจะได้เป็นแนวเปรียบเทียบว่า บัดนี้เราอยู่ ณ ที่ใด และเราคาดหวังว่าจะไปยังจุดใด ซึ่งจะช่วยให้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อ พัฒนาระบบนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น.